

nijesi
SAMA

Vodič za žene s invaliditetom
Prepoznavanje nasilja • Zaštita • Podrška

International
Partnerships
Austria

WOMEN'S RIGHTS CENTER
CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA

NVO MOZAIK
NIKŠIĆ

**International
Partnerships
Austria**

**WOMEN'S RIGHTS CENTER
CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA**

**NVO MOZAIK
NIKŠIĆ**

NIJESI SAMA

**Vodič za žene s invaliditetom
Prepoznavanje nasilja • Zaštita • Podrška**

Vodič je izrađen u okviru projekta "Krug sigurnosti" koji NVO MOZAIK realizuje uz finansijsku podršku Centra za ženska prava, kao podgrant u okviru projekta „Institucionalizacija kvalitetnih usluga za rehabilitaciju i reintegraciju žrtava nasilja II“, koji finansira Austrijska razvojna agencija (ADA) kao dio #InternationalPartnershipsAustria.

SADRŽAJ VODIČA JE ISKLJUČIVO ODGOVORNOST AUTORA I UDRUŽENJA I NI NA KOJI NAČIN NE ODRAŽAVA STAVOVE DONATORA.

Nikšić, mart 2026.

**IZDAVAČ:
NVO "MOZAIK NIKŠIĆ"**

**AUTORKE:
NADA BOŠKOVIĆ
MILIJANA VUJOVIĆ**

**ZA IZDAVAČA:
BLAGOJE ŠTURANOVIĆ**

**DIZAJN: MILIJANA VUJOVIĆ
ŠTAMPA: FOTOLAB
TIRAŽ: 200 PRIMJERAKA**

Vodič je izrađen u okviru projekta "Krug sigurnosti" koji NVO MOZAIK realizuje uz finansijsku podršku Centra za ženska prava, kao podgrant u okviru projekta „Institucionalizacija kvalitetnih usluga za rehabilitaciju i reintegraciju žrtava nasilja II“, koji finansira Austrijska razvojna agencija (ADA) kao dio #InternationalPartnershipsAustria.

SADRŽAJ VODIČA JE ISKLJUČIVO ODGOVORNOST AUTORA I UDRUŽENJA I NI NA KOJI NAČIN NE ODRAŽAVA STAVOVE DONATORA.

šta je

NASILJE?

Nasilje je svako namjerno ponašanje kojim jedna osoba nanosi fizičku, psihičku, seksualnu, ekonomsku ili socijalnu štetu drugoj osobi ili je prisiljava na strah, poniženje i gubitak slobode.

UVOD

Žene s invaliditetom su češće izložene nasilju nego druge žene. Razlog nije invaliditet – već predrasude, zavisnost i zloupotreba moći.

Žene s invaliditetom često su izložene višestrukoj diskriminaciji, što može dodatno povećati rizik od nasilja i otežati pristup zaštiti.

Nasilje može dolaziti od partnera, člana porodice, njegovatelja, institucije ili druge osobe od povjerenja.

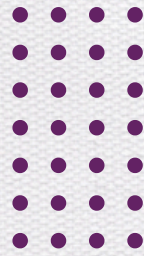
Ova brošura ti može pomoći da:

- **prepoznaš nasilje**
- **razumiješ da nijesi kriva**
- **saznaš kome se možeš obratiti**
- **se ohrabriš da potražiš pomoć**

Invaliditet nikada nije razlog za nasilje.

OBLICI NASILJA

Fizičko nasilje

Udaranje, guranje, čupanje, uskraćivanje pomagala, namjerno uskraćivanje, terapije, fizičko sputavanje.

Svako namjerno nanošenje bola je nasilje.

Ako te neko uvjerava da „bez njega ne možeš“ – to je oblik kontrole.

Psihičko nasilje

Vrijeđanje zbog invaliditeta, omalovažavanje i ismijavanje, prijetnje institucionalizacijom, prijetnje oduzimanjem djece ili asistencije, izolacija od drugih ljudi.

OBLICI NASILJA

Seksualno nasilje

Prisilni seksualni odnosi, dodirivanje bez pristanka, iskorištavanje zavisnosti, seksualno uznemiravanje u instituciji.

Bez tvog slobodnog i jasnog pristanka – to je nasilje. U braku ili van njega.

Finansijska zavisnost ne znači da neko ima pravo da te kontroliše.

Ekonomsko nasilje

Kontrola tvog novca, raspolaganje tvojim primanjima (dodatak za tuđu njegu i pomoć drugog lica, lična invalidnina...) bez dozvole, zabrana zaposlenja, uskraćivanje osnovnih sredstava.

OBLICI NASILJA

Zanemarivanje i zapostavljanje

Ignorisanje tvojih potreba,
odbijanje razgovora,
uskraćivanje pomoći kada ti je
potrebna,
zanemarivanje zdravstvenih, ličnih ili
socijalnih potreba.

Ignorisanje i
uskraćivanje
brige nijesu
„normalni“ – to je
zlostavljanje.

Kontinuirano
ponižavanje je
nasilje.

Verbalno nasilje

Vrijeđanje i psovanje,
omalovažavanje i ponižavanje,
ismijavanje zbog invaliditeta,
umanjivanje tvoje vrijednosti,
uvjeravanje da si „nesposobna ili
„teret“.

POSEBNI RIZICI ZA ŽENE S INVALIDITETOM

Uskraćivanje asistencije

Manipulacija terapijom

Kontrola komunikacije

Onemogućavanje kretanja

Nepristupačnost institucija

Zbog barijera u društvu, prijavljivanje nasilja može biti teže. Ali podrška postoji.

KAKO PREPOZNATI DA SI U NASILNOM ODNOSU?

Ako se prepoznaješ u nečemu od sledećeg – to je nasilje.

Da li se osjećam ugroženo ili uplašeno zbog neke osobe?

Da li mi prijeti da će mi oduzeti asistenciju ili djecu?

Da li upravlja mojim novcem?

Da li me ubjeđuje da mi niko neće vjerovati?

Da li osjećam sram ili krivicu zbog tuđeg ponašanja?

ŠTA MOŽEŠ URADITI

Pokušaj pronaći sigurno mjesto.

Obrati se osobi od povjerenja.

Pozovi policiju ili SOS liniju.

**Zatraži pristupačnu komunikaciju
(tumača, prilagođeni format).**

Imaš pravo na povjerljivo lice u postupku.

**Institucije su dužne da ti omoguće
pristupačnost i razumne adaptacije.
Traženje pomoći nije izdaja.
To je zaštita tvog dostojanstva.**

TVOJA PRAVA

IMAŠ PRAVO NA

**ŽIVOT BEZ NASILJA HITNU ZAŠTITU POLICIJE
PRISTUPAČNE USLUGE BESPLATNU PRAVNU POMOĆ
PSIHOLOŠKU PODRŠKU SMJEŠTAJ U SIGURNU KUĆU
POVJERLJIVOST I POŠTOVANJE.**

**NIKO NEMA PRAVO DA TE UVJERAVA
DA MORAŠ TRPJETI NASILJE ZBOG
INVALIDITETA.**

**Institucije imaju zakonsku dužnost da
hitno postupe po svakoj prijavi nasilja,
preduzmu mjere zaštite i obezbijede
tvoju sigurnost, bez diskriminacije po
osnovu invaliditeta.**

ŠTA SE DEŠAVA KADA PRIJAVIS NASILJE?

NAKON PRIJAVE, POLICIJA REAGUJE BEZ ODLAGANJA I PREDUZIMA MJERE DA TE ZAŠTITI. NASILNIKU SE MOGU IZREĆI HITNE MJERE POPUT ZABRANE PRILASKA ILI UDALJENJA IZ DOMA. U PROCES SE UKLJUČUJE I CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KAKO BI TI PRUŽIO PODRŠKU I DODATNU ZAŠTITU.

POVJERLJIVOST I SIGURNOST

Tvoji podaci i prijava se tretiraju povjerljivo i koriste se samo radi tvoje zaštite i vođenja postupka. Imaš pravo da tražiš da se informacije dijele samo s nadležnim službama. Institucije su dužne da postupaju tako da očuvaju tvoje dostojanstvo i sigurnost u svakom koraku.

Imaš pravo da budeš saslušana s poštovanjem i da dobiješ jasne informacije o svojim pravima i zaštiti. Možeš tražiti pratnju osobe od povjerenja tokom postupka. Podrška (psihološka, pravna i socijalna) treba da ti bude dostupna bez diskriminacije po osnovu invaliditeta.

ZATRAŽI PODRŠKU I PRIJAVI NASILJE

INSTITUCIJE

CENTRI I ODJELJENJA BEZBJEDNOSTI (00-24H)

122

CENTAR ZA PODRŠKU DJECI I PORODICI BIJELO POLJE

050/433-651

ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

**NACIONALNA SOS LINIJA ZA ŽENE I DJECU ŽRTVE NASILJA
(00-24H)**

080/111-111

SOS TELEFON ZA ŽENE I DJECU ŽRTVE NASILJA PODGORICA

020/232-254

SOS TELEFON ULCINJ

067/501-950

SOS TELEFON BIJELO POLJE

067/980-072

SOS TELEFON ROŽAJE

069/466-673

SOS TELEFON PLAV

068/450-452

SOS TELEFON BERANE

068/659-960

**SOS TELEFON ZA ŽENE I DJECU ŽRTVE NASILJA
NIKŠIĆ**

068/024-086

**SIGURNA ŽENSKA KUĆA PODGORICA / SOS
TELEFON (00-24H)**

020/232-352; 069/013-321

CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA

067/166-800

UDRUŽENJE MLADIH SA HENDIKEPOM CRNE GORE

020/265 650; 067/801-761; 069/385-981

NVO KSENA HERCEG NOVI

069/330-730

NVO ŽENSKA AKCIJA NIKŠIĆ

040/241-288; 067/646-338

NVO ANIMA

032/339-145

NVO IKRE ROŽAJE

068/851-095

NVO CRNOGORSKI ŽENSKI LOBI

069/647-095

NVO BONA FIDE PLJEVLJA

067/216-621

NVO DOM NADE

020/646-090; 069/077-023

NVO MOZAIK NIKŠIĆ

ADRESA: Ul. Radoja Dakića bb, 81400 Nikšić

TELEFON: 067/388-982

MAIL: mozaiknvo@gmail.com

WEB: nvomozaik.me

DRUŠTVENE MREŽE: [@nvomozaik](https://www.facebook.com/nvomozaik)

ZAPAMTI

TI

SI

*vrijedna
sposobna
važna*

International
Partnerships
Austria

WOMEN'S RIGHTS CENTER
CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA

NVO MOZAIK
NIKŠIĆ